

Køn og normalitet

Er der plads til flere end to typer køn i vores ungdomsskoler?

Af Bjarne Mouridsen

Drengene roder med knallerter og gamle biler, og de dyrker vilde aktiviteter som træklatrung, amerikansk fodbold og rafting. Pigerne sysler med keramik og syning, de går til showdance eller på make-up kursus.

Dette kunne på den ene side være en almindelig og måske realistisk beskrivelse af aktiviteter i ungdomsskolen. På den anden side er det udtryk for fordomme om, hvordan drenge og piger agerer, og hvad deres interesser er. De lyseblå drenge og de lyserøde piger.

Stereotyper

Drengene roder. Jo, der er sikkert statistisk belæg for det, men sådan er det jo ikke altid, og flere af dem synes også keramik er sjovt. Pigerne sysler, men hvad så med de piger, som hellere vil spille fodbold og klatre i træer? Drengepiger kalder vi dem nogle gange, men alene i det ord ligger der jo faktisk stadig den antagelse, at drenge agerer på en bestemt måde og piger på en anden.

Det danske uddannelsessystem lider af kønsblindhed. Sådan lyder påstanden i antologien "Åbne og lukkede døre" – en bog om køn i pædagogik. Kønsblindhed vil sige, at vi har valgt ikke at have en holdning til køn. Vi mener at forholde os kønsneutrale, men gør os derfor netop skyldige i en form for diskrimination, da vi dermed fortløbende reproducerer et bestemt og stereotyp syn på, hvad køn er, og hvilke forskelle der gør sig gældende. Og som ikke levner megen plads til de, der ikke falder inden for det såkaldt normale.

Kønnet er socialt

Bogen består af en række vidtspændende

Fart og vildskab er ikke kun for drenge. Sandra og Simon til go-cartræs (arkivfoto).

artikler inddelt i tre hovedgrupper. Først om de mindste og pædagogikken i børnehaven, derefter om skolen og endelig om debatten i fagblade og trends som kønsopdelt undervisning – et begreb vi jo også kender fra ungdomsskolen.

Et væsentligt udgangspunkt for hele bogen er, at køn ikke blot er noget biologisk, men også en social konstruktion, hvor vi så at sige skaber os selv gennem de relationer og sammenhænge, vi agerer i. Med andre ord er omgivelser og miljø med til at forme os og også vores køn. Vi er ikke blot piger og drenge, men bliver også gjort til piger og drenge med de normer for opførsel og forventninger, det medfører. Og med den risiko at de, der ikke lige passer ind i billedet, bliver overset eller ligefrem diskrimineret.

De meget tydelige eksempler er selvfølgelig bøsser, lesbiske og transpersoner –

altså personer, som ikke retter deres kærlighed mod det modsatte køn, som ellers er normen, eller hvor det biologiske og det sociale køn ikke stemmer overens.

Når man er uden for normen

I nogle af artiklerne er præmissen om kønnet som social konstruktion så bastant, at det næsten nærmer sig det komiske. Når man begynder at tale om "børn med drengeligt kropsmærke" frem for blot drenge, kan jeg i al fald ikke lade være med at finde det lidt virkelighedsfjernt. Men det betyder modsat ikke, at pointerne er forkerte. Der er ikke mange kvinder i den danske litteraturkanon, og når de er dér, bliver deres køn netop fremhævet som afgørende. Sidder der en ung bøsse på skolebænken og gang på gang skal læse en mandlig heteroseksuel digters bud på ægte kærlighed, kan det måske være

Hvem står på skateboard? Dreng eller pige? (arkivfoto)

svært at finde det vedkommende – for ikke at tale om, at det kan fremme en tro på, at man er "skævt sammensat".

Normen

Tilsvarende eksempler kunne givet finde i ungdomsskoleverdenen. Derfor kan der være mange gode grunde til med jævne mellemrum at give sine sæsonbrochurer og sin pædagogik et lille eftersyn for at se, om der bygges på fordomme om, hvad rigtige piger og rigtige drenge er.

Modsat – og det glemmer de fleste af artiklerne i bogen – er det selvfølgelig også et faktum, at langt de fleste drenge og piger falder inden for normen, hvis normen vel at mærke opfattes som et kvantitativt begreb og ikke et kvalitativt. Men samtidig skal man altså være bevidst om, at vi i vores opdragelse som forældre, pædagogiske indsats i børnehaver, skole og ungdomsskole samt gennem mediernes kulørte virkelighed selv er med til at fastsætte og reproducere normen.

Ane H. Kirk, Katrine Scott, Karoline Siemen og Anne Wind (red.): Åbne og lukkede døre, Frydenlund, 229 sider.

Ungdomsskolen
på dagsordenen

At komme tættere på skoler- nes virkelighed og dagligdag

Af centerleder Ejnar Bo Pedersen

Alle organisationer har i et eller andet omfang det samme problem: Nemlig at komme tæt nok på og endda i dialog med deres medlemmer.

Så US-centret står ikke alene med problemet. Det skal selvfølgelig ikke betyde, at vi ikke har ambitioner om at gøre noget ved det.

Igennem mange år er det således blevet drøftet i mange fora i US-centret, hvad vi kan gøre for at komme tættere på ungdomsskolernes hverdag. Det gælder bestyrelsen, diverse udvalg og ikke mindst ved ambassadørmøderne. Problemstillingen har såmænd også – ganske naturligt – været vendt med LU's kredsformænd i Brødstrup og i andre relevante fora.

En særlig vinkel er, at vi altid gerne har villet tættere på det pædagogiske personale, naturligt nok qua US-centrets status som landsdækkende udviklingscenter.

Flere tiltag har været gennemført i de senere år:

Siden 2002 har der på foranledning af daværende formand, Holger Laursen, Ikast-Brande Ungdomsskole, været afholdt halvårslige møder i det, vi har kaldt "ambassadørkredsen". En kreds af gæve ungdomsskolefolk, som har påtaget sig opgaven at holde kontakt til US-

centret med rødderne fæstet i de kredse, som udgør baglandet, nemlig LU's lokale kredse.

Formand og indimellem centerleder har med jævnlige mellemrum deltaget i LU's kredsformands- og medlemsseminarer i Brødstrup.

Og vi har – om end i begrænset omfang – forsøgt at placere kursusvirksomhed i lokalområderne.

Først i efteråret 2009 har vi sat lidt mere kraft bag anstrengelserne: De regionale målsætnings- og visionskonferencer var blandt de første skud på stammen.

Ligeledes var en mere formaliseret kontakt til sekretærgruppen med afholdelse af en decideret "sekretærkonference" - en udløber af et rigtig godt samarbejde med netop denne målgruppe omkring statistik og LARA-problematikker. Dette samarbejde videreføres med en ny konference for denne målgruppe i maj 2010 (se side 19).

I forbindelse med visions- og målsætningsdebatterne har der været udtrykt ønske om en egentlig kontaktperson-ordning på alle skoler. Hvis landsmødet vedtager den – meget ambitiøse – målsætning, vil det være naturligt i kølvandet herpå at se på, hvordan den øvrige kontakthold til skolerne så organiseres.